

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 30 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 170 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокє число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш мидости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
є 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. І.
пл. Домбровского (Хорунжини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Реклямації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Виборча реформа а Русини.

(X) Віденські дневники звіщають, що правительство приготувляе начерк нової ординації виборчої, новий поділ округів виборчих і все, що з тим стоїть в звязи. Зараз на першій засіданю державної ради, скликаної на 28. листопада, подасть міністер-президент бар. Гавч основи виборчої реформи, котру імовірно предложить в лютім. З дневників можна було дізнати ся, що провідники ріжних сторонництв парламентарних (німецьких, чеських, польского кола) були у міністра-президента і переговорювали з ним в тій справі, а Dziennik polski подав, що на Галичину має в будучині припасти 90—95 мандатів до державної ради. Міністерство внутрішних справ мало також вівзати намісників, щоби предложили свої пропозиції що до поділу виборчих округів. Пос. Д. Абрагамович говорив навіть про відокремленє Галичини.

Як бачимо із сего, все приготувляє ся вельми сквапливо, а від поділу виборчих округів буде зависіти також і будуча репрезентация руского народу в державній раді. Тимто і Русини не повинні заспати сеї справи і не обмежати ся лише маніфестациями в користь загального, безпосереднього, рівного і тайшого голосованя, а вийти в переговори з мородатними чинниками, а іменню з намісником, котрий має міністерству предложити свої пропозиції що до виборчих округів і з міністром-президентом та міністром внутрішних справ, щоби опісля знов не дістали такої відповіді, як при иншій нагоді, що закон вже готовий, а Русини не робили ніяких кроків, доперва тоді, коли вже его предклядано до санкції.

Відбували ся свого часу зїзди послів руских в инших справах. Чи не належало тепер о тім подумати, але справа вимагає поспіху, щоби Русин знов не остав пізним Іваном. Але коли зїзд такий і інтервенция у правительства має осягнути який-такий успіх, повинна політична організація мати готовий субстрат, опертий на конкретних основах.

Задачі рускої інтелігенції на Україні.

Розвідка Володимира Гр. Барвіньского.

(Дальше).

II.

Сумна доля рускої народности заставила нашого трудолюбивого ветерана-історика проречи своє слово про єї теперішнє положенє і про єї найближчу будучинь та при тім озватись і до самої інтелігенції о задачах тих заходів і трудів, що хоч з часом мають довести наш нарід до лучшої долі.

«Ледво чи є на сьвітї нарід, нещасливіший від руского» — пише М. Костомарів в своїй статі. «Віки проминали одні за другими; всі признавали, що на сьвітї существує руский нарід і говорить своєю мовою; царі звертались до сего народа з своїми грамотами і царске слово іменувало его „малоросійским народом“, а для зносеня з Русинами і розуміня їх языка були

в Москві при посольскім приказі особні переводчики. Нікому не приходило до голови сумніватись о тім, що такий нарід з своім питомим язиком существує. Однакож від не дуже то ше й давного часу сей стан дуже значно змінив ся. Короткоглядні, недоучені або й просто злонамірні люди почали підозрівати самостійний розвиток руского народа, почали оспорювати его язык і національну відрубність, посуджувати его діятелів о якісь закриті і небезпечні цілі, ба й в самім существованю руского народа добачати щось вельми небезпечного для Росії. Історія, фіольология, етнографія і наконєць само существованє рускої так устної як і письменної словесности — все те запізнавалось і вповні ігнорувалось тими короткоглядними недоуками і злонамірними ворогами рускої народности, а на сплу і з вишуканою злобою накидалось на руску народність пятно державної неблагонадєжности і небезпечного страшилища. Наконєць доведено до того, що наложено заказ не тільки на руску письменність, але навіть на ноти руских пісень і узвано недозволеним і шкідливим устроювати концерти з рускими співами і театральні представленя з рускими творами сценічними.

В кожній суспільній прояві можна відшукати історичну причину в минушій житю суспільности і народа — више дальше М. Костомарів. Якуж відзначаючу прояву замічаємо ми в протягу рускої історії? Ту, що інтелігентна суспільність, котра завсїгда творила меншість, кілька разів відривалась від народа, а навіть ставала против него ворожою. Інтелігенция майже завсїгда обмежалась на одну упривілейовану верству (клясу): се впрочім бувало так не тільки у нас, але і в цілій європейській історії. Такою упривілейованою клясою на Руси були колись то земляни, що опісля, при тіснішій звязи з Польщею, прозвали ся шляхтою або шляхецтвом. Польща була близше західної Європи, звідки виходила просьвіта, тож руска шляхта переймаючи ту просьвіту через Польщу, почала переймати також і польський язык, а задля нічим неспиненої пропаганди Єзуїтів — і польску с. є римско-католицку віру. Се вчинило межі рускою шляхтою а прочим народом страшну пропасть, в котру провалила ся привілейована кляса руского народа, задля того що стала ворогом сего народа, і за то понесла від него кару. Нарід нищив шляхту, проганяв, хотїв єї стерти з своєї землі і се навіть удалось єму до певної міри. В немалій часті рускої землі не стало шляхти; єї місце заступило вольнє козацтво, що поповнялось з народної товпи і в початку виявляло в собі більше зародів єдности як ріжности з прочим народом. Та серед того самого козацтва видвигнулись козацкі старшини і війскові товариші: они положили зарід нової упривілейованої кляси в своїм краю. Займаючи висші уряди в козацтві, набували они землі на власність, утверджували їх за собою і за своїми потомками подарними царскими грамотами і таким робом стали богатими і впливовими панями. Російске правительство перетворило їх в дворянство і по значіню зрівняло їх з дворянством прочих частий російської держави. Оно зробило їх панями невільників, віддавши їм в кріпостне підданство вже передтим безземельне посіпльство (мужиків), що селилось на землях, відданих на власність нововитвореного дворянства. Ось се руске (українське) дворянство творило упривілейовану а заразом і інтелі-

гентну клясу на Україні. Зєдинившись в один державний стан з російским дворянством, присвоило оно собі признаки і звичаї властиві послідному. Оно стало покидати язык, котрим говорили его предки і переймало язык російський. Слідом за російским дворянством руске дворянство почуло недостаточність домашних средств для просьвіти і стало перейматись західною чужоземщиною. Словом руске дворянство пішло такою самою дорогою, якою пішли передтим рускі земляни і шляхтичі, що проміняли свою руску національність на польську, з тою тільки ріжницею, що земляни і шляхта присвоюючи собі польський язык, вирікались се тільки своєї народности але і своєї давної віри. Нове дворянство в тім згляді не було в таких услівях і не могло так само поступити як давнійше, по перше для того, що у него була та сама віра, що і у російского дворянства, а по друге для того, що перехід на иншу віру в православя був заборонений законом. Такий поворот знов витворив межі упривілейованою клясою а прочим народом пропасть і тільки єдність віри не допустила розширитись тій пропасти до того степеня, як се стало ся давнійше межі ополяченою шляхтою а козаками. Задля того єднїства віри почало також і духовенство похилатись на ту саму сторону, що і дворянство і підучений попович старав ся бути похожим на дворянина і так само як і дворянин, хоч повільнійше і не так різко, віддалєв ся від народа. Таким то чином переставав вже дворянин належати до руского народа. Руска народність скупилась виключно в однім так званім простім народі.

Хоч і не можемо вповні згодитись з засудом М. Костомарова, будьто би ціле українське дворянство зовсім відчужилось від свого народа, хоч з посеред українского дворянства маємо так знаменитого писателя, як Григорий Квітка-Основаєнко і много поменших писателів як Кухаренко, Гребінка, В. Гоголь і ин., хоч могли би ми назвати ще і тепер много дворянських родин на Україні, що з цілою щиростію відносили ся і відносять ся до відродженя рускої народности і зовсім єї не вирікають ся, а тільки під напором независимих від них обставин держать ся в пасивности, то всеж таки в головній річи годимо ся з повисшими поглядами М. Костомарова, що українське дворянство дуже значно відчужило ся від свого народа і майже винародовилось, а тим самим полишило наш нарід без інтелігентного проводу, без котрого народні зусилля довгий час мусять оставати ся безуспішними, слабими, неоднорідними, а нераз і сходити на шкідливі манівці, тим більше, що при браку власних, смілих, своєї цілі сьвідомих, інтелігентних а независимих заступників і напір ворогів народности стає ся смілійшим, насильнійшим і більше безпощадним. В тім повторнім відчуженю найвисшої кляси народа від маси народної, в тім, так сказати, поновленім виданю відступництва нової рускої шляхти почиває та „історична“ причина сумної долі руского народа, его безсилности в дотеперішних его здужанях і повільности его поступу і розвою. Як Україна так і Галичина чує ті сумні наслідства відчуженя найвисшої верстви народа від народної маси, а хоч тут у нас руска шляхта стала польскою а там подала ся на сторону великорущини, то однакож наслідства сего як тут так і там однакові. Не думаємо навіть, щоби православна віра, спільна на Україні

зарівно дворянству як і самому народови, зменшала пропасть між обома сторонами, по перше для того, що наш нарід доволі рівнодушний на теологічні тонкості і ріжвиці, скоро тільки они не переходять в нетолеранцію і переслідуваня, а по друге для того, що на Україні тепер штундизм починає прибирати так широкі розміри, що вже і тепер тільки cum grano salis можна говорити о єдності віри на Україні. Стан отже однаковий як тут так і там, а над відчуженем найвищих вершків народа від цілоти народа можуть радувати ся тільки короткоглядні політики, котрі не знають цінни такої народної сили, якою є незалежна, інтелігентна і добра вихована кляса народна. Ми вповні прихильємось до погляду М. Костомарова, що тут починає одна з головних причин „історичних“ нашої малоуспішности народної.

(Дальше буде).

Борба на Угорщині.

Борба між правительством а угорскою опозицією стала тепер менше голосною і переломовою, однак веде ся невпинно дальше, а старий генерал бар. Феєрварі виявляє велику енергію а заравом і осторожну консеквентність на своїм президиальнім міністерським кріслі. Тому і Корона, хотай вправді програма правительства не викликала на Угорщині сподіваного, супокою вповні вдоволезна з діяльности і успіхів міністерства. На послідній авдиєнції у Відні бар. Феєрварі разом з міністрами Крістофим і Лянем дізнали найласкавішого привітання. На ній, як і на слідуєчих спільних конференціях міністрів обговорювано важні квестії що до презенції війська і державних емблемів.

До чинної служби, в місце не ухваленого соймом контингенту рекрутів, мають покликати — після повисших нарад, — запасових резервістів з 1903 1904 р. Ті вояки, що вже відбули свою трілітню службу, будуть могли в сей спосіб вернути як найскорше до дому. Понеже муниція відмовляють помочи при доручуваню резервістам покликуючих карт, буде розліплювати ся ті карти у всіх кошарах і постерунках жандармерії а надто розсилати ся резервістам поштою. Вояків третого року в кавалерії і тренї заступть ся піхотинцями, які вже відслужили один рік служби. Резервістів покликано на день 27. грудня.

Що до емблемів, то має установити ся новий державний герб, в яким виразно булаб зазначена співрядна самостійність Угорщини. Сей герб має увійти в жите вже з днем 1. січня с. р., а стане уміщений також на всіх заграничних амбасадах, посольствах і консулятах.

Властиво борба веде ся в муніципаліях. Правительство, як відомо, зложило з уряду тих надзупанів, які прилучили ся до «пасивного опору» муніципаліям і на їх місце іменувано нових. Тимчасом комітатові маніципаліям насилу перешкоджають інсталляції, запечатавши убікації муніципаліям.

Комісарі при помочи жандармерії відривають печатки і інсталюють надзупанів, а против опірних надзупанів виточує ся судове слідетво. Однак таке слідетво не завжди має успіх, бо опозиція опирає ся позірно строго на законній, автономічній основі. Та мимо сего правительство, ділаючи енергічно а витривало, без промахів і знетерпівленія, надіє ся до кількох місяців всюду переломити опір муніципаліям.

Норвезкий король.

В суботу по полудни відбуло ся торжественне засіданя штортінгу задля вибору короля. Всі послы появили ся в святоточних одягах. На предложєнє президента штортінгу, щоби зібрані вибрали королем Норвегії кн. Кароля даньского, послы одногосно в поіменнім голосуваню вибрали кн. Кароля королем Норвегії.

В хвилі оголошеня висліду галосованя з форту Апергус загреміли гарматні стріли. Президентом поручено, щоби повідомив кн. Кароля і даньского короля про резульат вибору. Присутних було 116 послів, а тільки один бракував.

На суботнійшнім вечірнім засіданю штортінгу відчитав президент слідууючу відповідь кн. Кароля даньского: „За дозволом Є. Кор. Милости, достойного мого вітця приймаю вибір на короля Норвегії, прибираю імя Гакона VII, надаючи синові імя Оляфа. Подруга моя і я благаємо Господа о благословєнє для норвезкого народа, для якого слави і могучости бажаємо посвятити наше жите.“

Президент підніс оклик на честь короля Норвегії, члєни штортінгу, вставши з мість, повторили сей оклик, а після сего замкнуло засіданє.

Ситуація в Росії.

Коли зібрати ті всі факти, що товплять ся з дня на день в потрясаючих своєю грозою рухах російської революції, то для приклонника правдивого поступу і розвою охорони прийдєсь хиба в безрадности здвигнути плечима. Перегуло, перешуміло і реакція знов повертає, щоби звязати народну волю в деспотичні крипи.

Та може до того не прийдє, бо по янанийській науці і теперішних подіях правительство само прийшло до пересвідченя про правдивість приповідки: ліпше з мудрим згубити, як з дурним найти.

Само російське правительство воліло би вже тепер конституцію з усвідомлєним, просвєченим народом, як самовладство з темною, жостокою товпою.

Попри революційний рух, який проявив ся у генеральних страйках, вибухнув далеко ширший заколот зі сторони ріжних темних елементів так по містах, як по селах, які задля простого рабунку „робили революцію“ знищеня і пожоги. По містах били і рабували Жидів, по селах панів пускали з димом і розграблювали. Соціалісти називають перших „чорними сотнями“ підущеними правительством, других однак уважають представниками аграрного руху — однак по правді одні як другі є тільки ватагами розбійників. Тільки, що на тих, які бють жидівських мільонерів, обурює ся цілий світ, а на тих, що палять християнських грекоєйві, ніхто не важить ся видати осуду. Так прецінь було і підчас перших одеских розрухів: коли ціла пристань лягла в румовищи і сотки мільонів та тисячки людей занапащено — тоді не можна було обурювати ся на сю безцілну роботу знищеня, але коли відтак зачали бити Жидів, цілий світ, навіть самі антисеміти уважали обовязком прямо приличности, стати в обороні людяности.

Тимчасом так само, як зруйнованє російських фортив Владивостока, так і зрабованє жидівських склепів на Крещатику в Києві не пособить, а радше здержить розвій реформ в Росії, остає тільки сумним свідочством здеправованя безідейної товпи під управою деспотизму. На добі всюду в Росії затихають вже страйки, се одиноке новітнє оруже до борби за права народа, але розбуялє рабівництво цвите єще дальше. Як доносить телеграма з Петербурга вчера, відбула ся в Царськєм селі велика воєнна рада, на якій ухвалено виступити против евентуальним нввим заворушеням як найострійше і в сій цілі надано вел. кн. Мьяколі Миколаєвичови широку повновласть.

Коби лиш ся диктатура не стала гробом для російської свободи!

Новинки.

— Календар. Ві в торок: руско-кат.: Мисаїла Аргістр.; римо-кат.: Введєнє П. Д. — В середу: руско-кат.: Онисифора; римо-кат.: Кикилій.

— Заупонійне богослужєнє за бл. п. цїсарєву Єлисавету відбуло ся в суботу в львівських церквах всіх обрядів. В богослужєню взяла участь молодіж всіх шкіл середних разом з учителями. Такеж богослужєнє для молодіжи шкіл народних відбуло ся нині рано.

— Руских шкіл у Львові! Від часу заснованя Читальні „Просвєти“ на личаківськєм передмістю пробудило ся там давно замєрлє жите між руским міщаньством. Доказом сего великє і зростає чим раз число члєнів Читальні, та концерти, вечерниці, відчити і сходини устроювані тою Читальнею. Вчерашнє віче Русинів личаківського передмістя в справі жаданя рускої народної школи для їх дітий є також ознакою пробудженої у них народної свідомости. Віче відбуло ся в рисунковій салі муж. школи ім. св. Антонія при участі кількох соток осіб. Між иншими були також о. радник Стефанович, др. Кобринський і п. Ловицкий, відпоручник Р. Тов-а педагогічного. Народи отворив п. Кисіль і запросив на голову віча п. Кошулинського. Секретарював акад. Яримович. Референт др. Евген Левицкий зазначив на вступі, що коли малочисельні народи дбають нині про власну школу, то 30-мільоний руский нарід не сміє легковажити сирави шкільництва. У Львові на близько 30.000 Русинів є є всего одна руска народна школа ім. Шашкевича, а польських шкіл народних є 31 публичних і 19 приватних. Розмірно до числа руского населєня повинно бути у Львові 6 до 7 руских нар. шкіл. Відповідно до числа рускої дїтвори львівські Русини повинні мати 8 до 9 руских народних шкіл, бо в 1900. р. було у Львові на 25.950 всеї шкільної дїтвори, 1791 руских учеників і учениць в народних школах. На личаківськєм передмістю є три народні школи, в яких є разом 206 учеників-Русинів. Муж. школа ім. св. Антонія числила в 4-ох клясах Русинів 25+26+24+21; разом 96. Жіноча школа ім. св. Антонія мала учениць-Русинок: 17+26+14+12; разом 69. В школі ім. Зіморовича є: 19+16+3+3; разом 41 Русинів. Руска народна школа на личаківськєм передмістю маючи поперх 200 учеників, була би відразу переповнена. Крім того треба звернути увагу, що много личаківських Русинів посилає свої діти до рускої школи вправ і до школи ім. Шашкевича. З огляду на се число Русини мають право домагати ся науки в матерній мові для своїх дітий, що їм заporučають основні закони держави. Львівський магістрат має гроші на ріжні обходи і шоки, то мусить єму стати і на удержанє рускої народної школи. В Росії борють ся Поляки за свою школу і виборили свої права, найже і Русинам не відказують справедливых жадань. Референт ставить отже отсі резолюції: 1) Русини личаківського передмістя м. Львова ухвалюють удати ся до міської ради, аби заложила 4-кл. народну школу з рускою мовою викладною. 2) Віче поручає комітєтові, що скликав нинішні збори, щоби виготовив меморіял і постарав ся, аби висловлені в нїм жаданя були зреалізовані.

Над рефератом вивязала ся дискусія, в якій промовляв перший п. Кисіль, пригадуючи обставини, серед яких отворено міську народну школу ім. Шашкевича, та наводив приміри приржих пригод, з якими стірають ся в польських школах діти, виховані в рускєм дусі. П. Павлюк радив, заки буде на личаківськєм передмістю руска школа, посилати діти на курс рускої науки до „Читальні Просвєти“. П. Павлюк подав яко одно зі средств виборєня рускої школи, єсли би міська рада не прихилила ся до жадань нинішного віча, аби рускі діти в польських школах відповідали на польскє питання по руски. Присутний комісар поліції звернув ся до президії, аби бесідник не говорив підбурюючо, але в тій хвилі на сали дали ся чути голоси: „Най говорить! Вжєсья!“ почім п. Павлюк без перешкоди промовляв дальше за бойкотом. По тім забрав голос др. Евген Левицкий та зазначив, що пропонуваній бойкот не на часі, бо єще не знати, що міська рада зробить з меморіялом. При тій вигоді референт поставив 3-ту резолюцію в справді заведеня обовязковий науки рускої мови в жіночій нар. школі ім. св. Антонія. Дальше промовляла п-на Даниловічівна за заложєнєм фребльської школи для дітий від 3 до 5 літ при рускій школі, яка стоїть на дневнім порядку нинішного віча і в тім напрямі поставила 4-ту резолюцію. З присутних на салі Поляків забрав ту голос радний міста п. Найман і промовив по польски. Коли бесідник заявив, що міська рада дбає про Русинів, перервал єго промову грімкі слова: ганьба! не правда! але на візанє голови зборів утихомирило ся, почім п. Найман запевнив, що міська рада певно не відкаже ся від сповненя справедливых жадань личаківських Русинів, єсли зголосить ся відповіднє число руских дітий, але згадав при тім про згіднє поступованє Русинів з Поляками. У відповідь єму промовив др. Левицкий і відвертаючи єго вислов: „жйте з нами згідно, а ми дамо вам школу“, сказав: „дайте нам школу, а ми будемо жити з вами згідно“.

Коли ніхто не зголошував ся до дискусії, президія піддала по черзі всі 4 резолюції під галосованє і ствердила, що резолюції перейшли одногосно. Так само ухвалено одногосно додатковє внесєнє о. Стефановича, щоби в виду переповненя рускої міщаной школи ім. Шашкевича, міська рада поділила ту школу на мужєску і жіночу. О. Стефанович висловлюючись похвалюючи про часливу гадку скликаня нинішного віча, висказав на-

дію, що також Русини інших передмість Львова зажадають на вічах основана їм руских шкіл народних. По вичерпанню дневного порядку голова віча подякував зібраним за участь і замкнув наради, які тревали поверх двох годин.

— **Католицьке віче у Відні** почало ся в суботу в Курсалі. Між іншими прибули на віче папський нунцій, митрополит гр. Шептицький, архієпископи Більчевський і Теодорович, всі галицькі єпископи та многи послы до державної ради і сойму. З Русинів бере участь в вічу пос. Барвінський. Головою віча вибрано маршалка Пердариуляні гр. Ромберга, котрий обнявши провід нарад, предложив вислати вірнопідданчі телеграми цісареві Франц-Йосифові і папі римському та виїс триразовий оклик в їх честь. Сей оклик повторено тричі і одногласно ухвалено вислати ті телеграми та відспівано першу строфку австрійського гимну. Потім віденський архієпископ кардинал Груша виголосив промову і відчитав папске відручне писемло з апостольським благословенем для учасників віча. Дальше промовляли посадник Відня др. Люеґер, маршалок Доль. Австрій кн. Шмольк і архієп. Теодорович, а гр. Ромберг в промові говорив про задачі католицьких з'їздів.

— **Читальня „Просвіти“ на Личаківськім передмістї у Львові**, усталоює дня 21. с. м. в второк, у власнім локалі, ул. Личаківска ч. 87. І пов. концерт в честь Богдана Хмельницького, в котрого програму вйдуть промови, співи і декламації. Початок о год. 7. веч. По початку танці при музиці смичкової. Вступ 40 с. — *Виділ.*

— **На рускі ціли** ухвалила бюджетова комісія галицького сойму отсі субвенції: 1) для рускої лічниць 1000 К, 2) дяківського товариства 600 К, 3) ваканційних осель 400 К, 4) Руского педагогічного товариства (на ріжні ціли) 11.300 К, 5) дівочого інституту в Перемишлі 2400 К, 6) «Просвіти» 11.000 К, 7) видавництва о. Джулинського 800 К, 8) видавництва оо. Василян 400 К, 9) тов. ім. Шевченка 12.000 К, 10) руского театру (субвенція конкурс і надзвичайне на гардеробу) 24000 К, 11) музичного інститута 2500 К, 12) Труда 1000 К і «общества» Качковского 6000 К — разом 74.400 К. До сего виказу не вчислені бурси, Бояни, Соколи, Захоронки, для котрих субвенції йдуть на ричалти, ухвалені до роздачі кравчим виділом.

— **З буковинського сойму.** На соймовім засіданню по рефераті пос. Н. Василька іменем фінансової комісії ухвалено дати отсі субвенції: „Рускій Школі“ в Чернівцях 1000 К, Історичному товариству в Чернівцях 300 К, черновецькій філії „Рускої Школи“ 600 К, „Шкільній Помочи“ 5000 К, Музичній школі ім. Лисенка а) на удержанне школи 500 К, б) на уладженне школи 500 К, Тов. „Зоря“ 100 К, Гімнастичному Тов. „Сич“ в Чернівцях 100 К, Запомоговому Тов. П. гімназії 250 К, Тов. „Мироносиць“ в Чернівцях 1000 К, Тов. „Рускої прав. шляхти“ 1200 К, „Рускій Бурсі“ в Сереті а) на удержанне 1000 К, б) на розширене будинку 3000 К (перша рата із 9000 К), рускому „Народному Домови“ в Чернівцях (інтернат) а) на удержанне 5000 К, б) на будову Бурси 10.000 К (перша рата із 50.000 К), Рускій селянській бурсі а) на удержанне 800 К, б) на скомплетованне інвентаря 1200 К, Бурсі в Кіцмані а) на удержанне 2000 К, б) на будову 3000 К (перша рата з 5000 К), Рускій міщанській Читальні в Чернівцях 300 К, „Рускій Бесіді“ в Вижниці 500 К, „Рускій Бесіді“ в Чернівцях 1500 К, Тов. „Боян“ в Кіцмані 100 К, Тов. „Боян“ в Чернівцях 200 К, рускому Селянському театрові в Чернівцях 300 К, а „Рускій Бесіді“ в Ростоках 100 К. — Разом 32.750 К.

— **Вечерок з танцями** устроює Виділ Тов-а «Тернопільський Боян» в неділю дня 26. с. м. в салі «Рускої Бесіди» в Тернополи. Початок о год. 9. вечером. Вступ від особи І К. Стрій візитовий. Сею дорогою запрошує ся всіх охотних. Окремих запрошень не розсилає ся. — *Виділ.*

— **Вінчанє д-ра Осипа Маковея**, професора учительської семінарії в Чернівцях, з поною Ольгою Кордубівною відбуло ся в Бережанах дня 14. с. м.

— **Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок.** В справі отвореня Відділу окружного сего товариства в бобрецькім повіті відбудуть ся довірочні наради у Бібрці дня 21. падолиста о годині 2. по полудни в домі Готліба.

— **Страйк в школі.** В лісовій школі у Львові застрайкували всі ученики з причини неузглаженя дирекцією і соймом їх жадань в справі привернення знесених в послідних часах 7 катедр і знесеня перепитуваня учеників.

— **Перша ластівка на Україні**, яка була появила ся в виді статі п. Ефремова в «Київських Откликах» в обороні... Жидів, перелинула до терер якось гомітно, не привела з українською вирєю більше щибетливого штацтва. Навіть школа М. Лисенка анонсує ся в тімже дневнику і дальше по російськи, а так само перебуваючий тепер в Одесі театр нашого першого драматичного артиста Саксаганського і першого драматурга Карпенка-Карого, поміщує свої театральні оповістки в «Одескім Листку» по російськи. З

конституційної свободи скористав сей театр о стілько, що театр зачнає давати і переклади. На перший раз заповів виставу штуки Горчильського «W pos lipowa», переложеної на українське Карпенком-Карим.

— **Дрібні вісти.** В Чернівцях застрілив ся радник кр. суду Людвик Кохановський наслідком нервового розстрою. — Ятки з кінським мясом у Львові отворено в суботу п. полудни. До вечера розкуплено весь запас мяса і вудженни. — В «готелю польськім» у Львові застрілив ся в суботу кравець з Жовкви Володислав Крупський.

Всячина.

— **Стан засівів.** Урядова статистика виказує, що в половині падолиста стан засівів в Австрії був недоволюючий. Засівам дуже пошкодила неприятна осінь. В альпейских краях не стане з весною паші.

— **Парцеляция державних дібр в Росії.** Voss. Ztg. доносить в Петербурга, що має появити ся царський указ про розпарцельованне «казовних» дібр поміж селян. Силату належитости розділять ся на рати платні в 100 роках, так аби селяни не відчували того тугару.

— **Перестрїл голови.** Лікар др. Селдович видав книжку, в якій помітив свої замітки в справі равеня голови япанськими кулями в недавній війні. Перестрїл на скрізь людської голови кулею, пише автор, був дуже часто нестерпний. Зате рани нанесені відломками шрапнелів і гранатів розривали череп і мозок та убивали на місци. При ранах голови кулею операції вдавали ся. Др. Селдович робив сам 17 операцій і пацієнти его перенажно вернули до здоровля. Було кілька случай, що куля перейшла в поперек голови через вуха і лишила по собі вузку цїяку в костях і мозку. Такі ранені втратили слух і втралили власть в руках, впрочім остали між живими. Так само жав жовнір, котрому куля перешла голову від чола до потилиці. Автор книжки дивує ся, що людський мозок потрафить знести таку рану.

— **Напад орла.** В місцевости Пальмики під Королівцем в Прусії, бавили ся в огороді діти огородника Мірвальда, Курт і Вальтер. Нагле спустив ся орел і кинув ся на 4-літнього Курта. Брат его, 7-літній Вальтер, крикнув і заслонив Курта в хвили, коли орел наміряв другий раз кинутися на жертву. Орел підїс ся в гору, а відтак з розмахом кинув ся і вхопив дзьобом старшого брата за шю. Вхопив певно надто слабо, бо підїс ся другий раз до гори. В тій хвили прибіг отець хлопців з рушницею, а добре вицїлений стрїл влучив орла, котрий на смерть равений, упав на землю. Діти потерпіли досить тяжкі рани.

— **Земля на продаж для хліборобів!** Під містом Коломия є до розпродажи (парцеляції) кількасот моргів добре справленовидатної землі, риблий ставок і малий млин. Хто хоче купувати тої землі, нехай зголосить ся лично або письмом до д-ра Стефана Федака у Львові (ул. Сикстуска ч. 48. або д-ра Леся Кульчицького в Коломії в Народнім Домі).

Посмертні оповістки.

— **Петро Свидницький**, висл. народний учитель, упокоїв ся дня 11. с. м. в Золочеві в 71. році житя. В. в. п.!

Телеграми

з дня 17. падолиста 1905.

Відень. Найближше засіданне палати вельмож буде 1. грудня.

Посадник м. Відня др. Люеґер зложив достоїнство заступника кравего маршалка Дольшної Австрії.

Монахив. Загально ту думають, що іспанський король Альфонс заручить ся з кн. Гільдегардою, дочкою кн. Людвика.

Берлин. З Харбіна доносять, що там зворохобило ся військо і убило многих офіцірів.

Петербург. Загальний страйк тревает ту дальше. В суботу не вийшли ніякі газети, лише появила ся „Лісток ізвєстій Савета рабочих депутатів“. На біржі унали державні папери. Кружить чутка, що гр. Вітте має уступити, а его наслідником буде гр. Ігнатієв. Трепов мав вїхати на Крим лічити свої нерви.

Варшава. Вибух ту загальний страйк. Фабрики станули задля недостатку вугля і робі-

тників. Пять часописий перестало виходити, а прочим заборонено поодинокую розпродажу.

Поля. Вчєра віділили австро-угорські кораблі воєнні до грецького порту Піреус, де збирає ся міжнародна ескадра призначена до демонстрації проти Туреччини.

Цельовець. Каринтійський сойм поручив кр. виділови вести переговори з правительством в справі заведеня монополю. Дохід з сего монополю має піти на санацію кравєвих фінансів.

Галицький сойм.

(Докінченє суботнїшого ранїшого засіданя).

В дальшїм ході засіданя сойм ухвалив 480.000 кор. на будову клінік у Львові, прийнято до відомости справозданє з позичкового фонду на будову кошар, і полагаджено еше кілька дрібних справ дорогових. Бюджетову дискусию яка тепер прийшла на чергу, предложено на дневний порядок прелїминаря бюджету, відложено на вечір.

(Вечірнє засіданє).

Як бесідники «против» бюджету записані є: пп. Король, Ротер, Пастор, Стапінський, Стояловський, а «за» бюджетом Чайковский, Федорович, Цєньський, Гломбінський, Гурский, Козловський, Рутовський, Скалковський і Лєо.

Пос. Король сканстатував, що надї Русинів на мирове уложєне польско-руских взаємин завели бо польска сторона чимраз більше загортає власть над Русинами, а помагав їй до сего центральне правительство зі страху перед польським колом. Та мимо сего розросту живого народа не можна загатити. Зближує ся конець польского панованя, а чують се самі Поляки, чого доказом їх аграрна політика. Рускі політики увїшли на властиву дорогу економічної праці і се спонукало сойм замкнути руским хлопам парцеляційний кредит на викупно землі, а парцеляційним законом він хоче цілком загородити тому хлопови можливість набирания землі, яка після девізи: «польска земля для польского люду», має припасти в цілости заохжим мазурам-кольоїстам. Однак чи не за пізно рванули ся ратувати «дворки» і мабуть і тепер будуть мусїли скалати собі: *mały Polak* — *po szkodzie*.

Бесідник наводить велику силу фактів на доказ польської агресивности, як організоване „Товариства людової школи“ і польских „Соколів“ там, де майже зовсім нема польского населєня, участь і провід інспекторів в Т. S. L. яке у східній Галичині має чисто агітаційний і польонізаційний характер, секатура руских товариств і заборони віча і т. и., а відтак підносить, що аві соймовим референтам не вільно промовляти по руски, аві п. Гляджукови, яко членови кравего виділу, аві не зробив сего також і митрополит о. Шептицький, коли в заступстві маршалка провадив засіданя палати. Бесідник остерегає польську більшість, що ліша соломьяна згода, як золотий інтерес. Бо коли Русини дібють ся силою своїх прав, то тоді гірше стане Полякам. Час дати рускому народови се, що ему належить ся, бо нарид ворупити ся і готов хватити за средства, яких ему послы не хотять дораджувати! (Оплески на руских лавках).

По промовах пп. Віктора Чайковского, Ротера, Лєа і Стапінського відложено засіданє до понеділка.

(Нинїшнє засіданє).

По відчитаню кількох дрібних інтерпеляцій ухвалено ряд внесєнь шкільної комісії о основанє учительської семінарії з рільничим напрямком і ряд резолюцій зелїзничої комісії в справі розширене сїти зелїзниць, викупна північної зелїзницї і збільшеня вагонового парку в Галичині. Сї всі внесєня ухвалено без дискусії, як також без дискусії прийнято справозданє банкової комісії про Гал. Щадницю і уділено єї зарядови абсолюторію за рахунки. Вкінци ухвалено без дискусії закон, розширяючий податкові пільги для новоповсталих промислових заведєнь. По переведєнім виборі пп. Гушки і Корєля яко членів комісії для рентових осель, прмступлено до дальшої дискусії над бюджетом.

Вже незадовго появиться ся з друку:

ІЛЮСТРОВАНІЙ

МУЗИЧНИЙ КАЛЕНДАР

на рік 1906.

Чистий дохід з розпродажу призначений

— як торік — на будову руского народного театру у Львові.

Сей календар поручають з найлучшої сторони: практичність, дешевість і постійна вартість. На зміст складають ся: а) Календаріум і добірні статі цікаві і однаково і для немусиків; б) „Небесні Співці“, драматична алегорія С. Яричевського, справлена і розширена автором. Річ патріотична і гарна, надаючи ся до сценічних вистав, без великих заходів, для аматорських кружків — вкінці в) перша новість в рускій літературі музичній п. з. „Короткий начерк науки гармонії і композиції“ о. В. Матюка з численними примірами в нотах. Все разом коштує — лиш в дорожій передплаті — francs 1 корону. По видрукуванню ціна буде вища.

Замовляти належить завчасу переказами почт. під адресою: Р. Зарицький Львів, ул. Сикстуска ч. 62. При більших замовленнях за готівку, для Боянів і учеників 10% опушту.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. падолиста 1905.

Нова сензаційна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути і конторі Пльова при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, ложі, і ряди крісла можна їхати даром на представлено омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської Каварні.

Всілякі

КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення

провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Лев Лопатинський.

★ ★ ★ Перед і за кулісами

та другі оповідання. ♦ ♦ ♦

— — — Ціна 1 К. — — —

Зміст: Перед і за кулісами. — Будник 417.

— Нгоди. — Атак серця. — Збиточники. — Акторске щастя.

Набути можна в Ставропільській книгарни.

Всі календарі і часописи можна набувати в „Сокильськім Базарі“

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає випробованих усмиряючих і смачних

Kaiser's Brust-Caramellen

2740 нотар. потверджених свідощтв стверджує певний успіх при кашлю, хрипці, катарі і флегмі.

Пачка 20 і 40 сотників. Правдиві лише з маркою охоронною „Три сосни“. Склади: у Львові: С. Гай, аптека; Зигм. Рукер, аптека; Петро Міколай і Ска, дрогуєрия; Якоб Байер, аптека; О. Ф. Вилкер і Сні; Кароль Палавский, аптека; Ів. Швелес; М. Лазовский аптека; Адольф Ашкенази, аптека під зол слоном; І. Шпес-Поратинський, аптека; Антон Ербар; Едмунд Куршер, дрогуєрия; Лев Каллер, аптека в Бродах; Ноахим Фрідман, апт. в Миколаєві; Зигм. Ротенберг, аптека в Олесю; Герм. Бингандер в Перемишлянах; Мартин Собель в Стрию, Д. Роінгер, апт. в Зброві; Моріц Бібрінг, апт. в Станиславові; Стан. Бурса, в Косові; Юліян Новіцкий, апт. в Печеніжній; Е. Стенцель, апт. в Коломійі; Адольф Дуретер, апт. в Бережанах; Зигм. Ля дес, аптека в Вишнівчнику; Золотислав Наглік окр. апт. в Бережанах; Б. Вальк, дрогуєрия в Станиславові; І. Б. Лінк, дрог. в Ярославі; Е. Геллер в Надвірній; С. В. Лянґінгер в Самборі; Др. Юл. Франко, апт. в Тернополі; Вільг. Ляндесберг, апт. в Бродах; Здислав Завалкевич в Камінці; Г. М. Фішер апт. в Станиславові; Аптека під Білим Орлом В. Філіпка в Н. Санчи; Лавр. Цімерман маг. фарм. в Підволочисках; Ігн. Гешелес, апт. в Городні; Ст. Фалшевский, апт. в Балгороді.

Стация почтова телегр. і зейзи. Unterthemenau.

Річний оборот поверх 3.000 вагонів.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

гарні глини кафелі всякого рода і витривалости на хідники, двірці, стайні, подвіря і т. п., дальше плити мозайкові в тисячах десенів від найпростійшого до найбогатшого виконані (річ а продукция 15 мільонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д., подвійно поливані камінні рури, комини, ремізові рури, поливані цегли (сухопрасовані з найвищою витривалостію для палювих будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до виладаня стін і фасада, блискучі плити, дахівні всякого рода, натуральної краски і поливані у всіх барвах, рури до дреюваня, кафлі до печий.

Ілюстровані цінники даром і оплатно.

Число робітників 700.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченки

у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складі отсі новини: II том „Історії України-Руси“ Грушівського, II вид. брош. 7-50 К, опр. в полотно 8-90 К, опр. в півшкірок 10 К, Лепкого „В горах“ гарно оправні по 2 К, „За красою“, альманах в честь Кобилянської, брош. 3 К, опр. 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо подавати, якої краски має бути оправа.

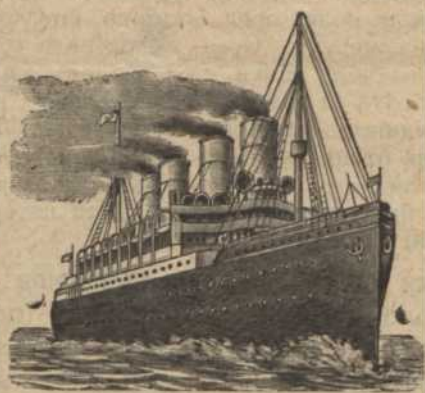
Лев Лопатинський.

Хмари-чари

ЖАРТИ й НЕЖАРТИ ЗЛОЖЕНІ і ПЕРЕЛОЖЕНІ АВТОРОМ для розривки і розваги читачів. Ся збірка становить другий том поезий і шток, про які можна те саме сказати, що про „Перли“.

Набути можна в Ставропільській книгарни.

Мутки і паперці СОКІЛ можна набувати в „Сокильськім Базарі“ у Львові і у всіх торгвлях вкраю.

Америки і Канади

перевозить найдешевше і busidно ЛІНІЯ КУНАРДА заступництво для Галичини ЙОСИФ АЙЛЕ у Львові, улица Браєрівска ч. 6.

Що року горять хлопські мільони неасенуровані!

„ДНІСТЕР“

Товариство взаїмних обезпечень у Львові (Р'инок 10) одинокое руске Товариство асекураційне обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу на случай пожежи. По пожарі виплачує „Дністер“ зараз відшкодованя; оцінку шкід переводить разом з місцевими членами; через 12 літ виплатив „Дністер“ відшкодовань в сумі 5 мільонів, 340 тисяч корон.

ФОНДИ „ДН СТРА“ виносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183,874 кор. і умішені суть в цінних паперах.

В „ДНІСТРІ“ єсть обезпечених більше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члени „Дністра“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

ПОЛІСИ „ДНІСТРА“ приймають ся при всіляких позичках в Банку краєвім, касах оцадности і касах сиротиньських.

ЧИСТИЙ ЗИСК по скінченім році звертає ся членам; в літах 1901—1904 звернув „Дністер“ членам 284.857 кор.; (за літа 1900 до 1902 по 8%, за 1903 р. 5% премії)

АГЕНЦІЇ „ДНІСТРА“ находять ся у всіх містах і більших селах і треба подавати обезпечене через агента; господарі письменні повинні старати ся о агенції „Дністра“ в таких сторонах, де инші агенти „Дністра“ не роблять. Агенти „Дністра“ заробили вже провізії 662.807 корон.

НА ЖИТЄ обезпечайче ся тільки через „Дністер“ в Товаристві Крак.; свою провізію від сих обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

„Дністер“ припоручили Преосв. Епископські Ординаряти.